

FRA pressiteade
Viin, 10. juuni 2021

Teel õigustepõhisele taastumisele COVID-19st

COVID-19 pandeemia paljastas lüngad tervishoiu, hariduse, tööhõive ja sotsiaalkaitsega seotud põhiõiguste austamisel kogu ühiskonnas. FRA 2021. aasta põhiõiguste aruandes käsitletakse pandeemia laiaulatuslikku mõju õigustele ja soovitatakse, kuidas kõige paremini käsitleda suurenevat ebavõrdsust ja ohte ühiskonna ühtekuuluvusele.

„COVID-19 oli raske katsumus põhiõiguste kaitse süsteemidele kogu ELis,“ ütleb FRA direktor [Michael O’Flaherty](#). „Valitsused peavad looma püsivad struktuurid ebavõrdsuse, rassismi ja kõrvalejätuse vastu. Ainult õigustepõhine lähenemisviis võimaldab valitsustel üles ehitada kaasava ühiskonna.“

FRA [2021. aasta põhiõiguste aruandes](#) kajastatakse inimõiguste kaitse arengut ja puudusi Euroopa Liidus eelmisel aastal. Selle [koroonaviruse peatükis](#) antakse ülevaade pandeemia mõjust põhiõigustele inimeste igapäevaelus, eelkõige haavatavates rühmades, näiteks eakad, puuetega inimesed, romad ja rändajad.

Edaspidi peaksid valitsused pidama nõu riiklike inimõigusasutustega, et hinnata, kuidas nende rahvatervisemeetmed mõjutavad põhiõigusi. Samuti peaksid valitsused tegema järgmist:

- suurendama haridus-, tervishoiu- ja sotsiaalteenuste kerksust, et täita kõigi igaühe vajadused;
- võtma kasutusele digilahendused, vähendama digilõhet ja võitlema väärteabega;
- pöörama tähelepanu suure riskiga rühmadele, näiteks hooldatavatele, kinnipeetavatele ja kodututele;
- tagama õiglase ja võrdse juurdepääsu vaktsiinidele.

Muud 2020. aasta põhiküsimused on muu hulgas järgmised.

- **Rassism** – pandeemia soodustas diskrimineerimist, vaenuritegusid ja vaenu õhutamist vähemuste, eelkõige sisserändaja taustaga inimeste ja romade suhtes. Samal ajal hoogustasid liikumine Black Lives Matter ja esimene [ELi rassismivastane tegevuskava](#) rassismivastast võitlust Euroopas. Liikmesriigid peaksid tõhustama rassismivastast võitlust riiklike tegevuskavade abil, karistama vaenuritegusid, toetama ohvreid ja lahendama etnilise päritolu alusel toimuva diskrimineeriva profiilianalüüsi probleemi politseitoos.
- **Ränne** – põhiõiguste austamine piiril oli ELis endiselt problemaatiline. Rändajad hukkusid merel, kogesid vägivalda ja tõrjumist maismaapiiril ning ülerahvastatust vastuvõtukeskustes. Kooskõlas kavandatava ELi rände- ja varjupaigapaktiga peaksid ELi riigid tegema tõhusat ja sõltumatut järelevalvet, et tõkestada õiguste rikkumisi piiril. Samuti peaksid nad piisavalt varustama vastuvõtukeskusi.
- **Lapse õigused** – paljud lapsed kannatasid pandeemia ajal, eelkõige lapsed, kes on majanduslikult või sotsiaalselt ebasoodsas olukorras. Kaugõpe oli keerukas ilma internetiühenduse või arvutita. Liikumispiirangu ja karantiini ajal suurenes ka laste väärkohtlemine. EL peaks toetama tulevase [Euroopa lastegarantii](#) raames algatusi, mis on suunatud pandeemiast kõige rohkem mõjutatud piirkondadele ja rühmadele. ELi riigid peaksid tagama kõigile lastele võrdse juurdepääsu haridusele ja kaitsma neid väärkohtlemise eest.

Aruandes esitatakse kokkuvõtte inimõiguste põhiarengutest ELis 2020. aastal ning analüüsitakse neid. Selles on [meetmete ettepanekud](#), mis hõlmavad järgmist: Euroopa Liidu põhiõiguste harta ja selle rakendamine liikmesriikides; võrdsus ja mittediskrimineerimine; rassism ja seonduv sallimatus; romade kaasamine ja võrdsus; varjupaigad, piirid ja ränne; infoühiskond, privaatsus ja andmekaitse; lapse õigused; õiguskaitse kättesaadavus; ÜRO puuetega inimeste õiguste konventsiooni rakendamine.

Lisateave: media@fra.europa.eu / tel +43 1 580 30 653